DOI https://doi.org/10.36059/978-966-397-668-6-10

ЗНАЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ ДЛЯ ВІДТВОРЕННЯ НАУКОВОЇ ШКОЛИ ТА ПОПОВНЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КАДРОВОГО РЕЗЕРВУ НАУКОВИХ УСТАНОВ: ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ «ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ІМ. О.М. МАРЗЄЄВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»

Дюдіна І. О.
кандидат медичних наук,
завідувач відділу освітньо-наукової діяльності,
Державна установа «Інститут громадського здоров'я
імені О. М. Марзєєва Національної академії медичних наук України»
м. Київ, Україна

Кадрова стійкість наукової установи значною мірою залежить від її спроможності забезпечити збереження та відтворення наукового потенціалу, поповнення свого внутрішнього кадрового резерву. Особливого значення це набуло в сучасних умовах через загострення дефіциту кадрів, зумовленого, зокрема, воєнним станом та його наслідками, в тому числі вимушеною міграцією населення, а також зростанням потреби у фахівцях у сфері громадського здоров'я для реагування на кризові виклики.

Мета роботи. Представити та обгрунтувати значення підготовки докторів філософії для відтворення наукової школи та поповнення внутрішнього кадрового резерву наукових установ на прикладі досвіду Державної установи «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України» (далі – ДУ «ІГЗ НАМНУ», Інститут).

Одним з механізмів відтворення наукового потенціалу наукової установи, забезпечення її кадрового резерву та сталого розвитку є підготовка безпосередньо в установі наукових кадрів вищої кваліфікації. У цьому контексті показовим є досвід ДУ «ІГЗ НАМНУ», який має сформовану наукову школу, 95-річну історію підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації – докторів та кандидатів наук (докторів філософії) – і проведення наукових досліджень у сфері профілактичної медицини, гігієни, епідеміології, токсикології, мікробіології, екології, а також громадського здоров'я і суміжних наукових напрямів. Проведення наукових досліджень і підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації здійснюється безпосередньо в освітньо-науковому середовищі, сформованому на базі основних наукових підрозділів Інституту: відділу промоції здоров'я; відділу гігієни харчування та безпечності харчової продукції; відділу безпеки

життєдіяльності дитячого населення; відділу якості повітря; відділу гігієни природних, питних вод; відділу гігієни грунту та відходів; відділу гігієни містобудування та водокористування; відділу гігієни канцерогенних факторів; відділу моніторингу радону та оцінки ризиків для населення, відділу лабораторних досліжень.

Завдяки такій розгалуженій науковій інфраструктурі, широкому спектру міждисциплінарних наукових напрямів, наявності досвідчених науковців створюються сприятливі умови не лише для навчання аспірантів та здобувачів ступеня доктора філософії поза аспірантурою в унікальному високопрофесійному освітньо-науковому середовищі, а й для добору компетентних за тематикою їх досліджень науковців до складу разових спеціалізованих вчених рад, відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. Тобто, забезпечується цілісність та безперервність процесу підготовки аспірантів та здобувачів ступеня доктора філософії поза аспірантурою, починаючи з етапу вибору теми дослідження і до їх атестації. А сам процес підготовки забезпечує безпосередню інтеграцію молодого вченого в наукове середовище Інституту, опанування сучасних методів досліджень, взаємодію з науковою інфраструктурою Інституту, формування професійних зв'язків, ознайомлення з традиціями і цінностями наукової школи завдяки науковому наставництву провідних вчених. Після завершення підготовки та отримання ступеня доктора філософії молоді вчені можуть поповнити внутрішній кадровий резерв Інституту у відповідь на його кадрові потреби, що важливо для кадрової стійкості наукової установи, поповнення внутрішнього кадрового резерву, відтворення наукової школи та подальшого сталого розвитку.

Резюмуючи вищевикладене, підготовка власних наукових кадрів, зокрема докторів філософії, сприяє формуванню внутрішнього кадрового резерву завдяки цілеспрямованому відтворенню власного наукового потенціалу і забезпечує кадрову стійкість наукової установи. Це забезпечується завдяки поєднанню наукової школи, наукового наставництва, розвинутої дослідницької інфраструктури наукової установи та її освітньо-наукового середовища.

Висновки

1. Підготовка докторів філософії в аспірантурі та поза аспірантурою в науковій установі сприяє відтворенню її наукового потенціалу, забезпечує збереження, розвиток та наступність наукової школи, сприяє поповненню внутрішнього кадрового резерву.

2. Освітньо-наукове середовище Інституту формується на основі поєднання наукової школи, дослідницької інфраструктури, в т.ч. діючих наукових підрозділів та лабораторій, із залученням провідних науковців до освітньо-наукової підготовки та наставництва здобувачів ступеня доктора філософії. Таке середовище забезпечує безпосередню інтеграцію аспірантів і здобувачів у навчання через дослідження та

формування компетентностей, необхідних для підготовки до самостійної наукової роботи.

3. Концентрація в Інституті науковців із різною спеціалізацією, які працюють за взаємопов'язаними дослідницькими напрямами, розширює можливості міждисциплінарного добору науковців за тематикою конкретного дисертаційного дослідження, що створює сприятливі передумови для формування складу разових спеціалізованих вчених рад відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

DOI https://doi.org/10.36059/978-966-397-668-6-11

МЕДИКО-БІОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ НА РІЗНИХ РІВНЯХ СИСТЕМИ ФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Жиденко А. О.
доктор біологічних наук,
професор кафедри біології,
професор кафедри біологічних основ фізичного виховання і спорту,
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна

Паперник В. В.
кандидат біологічних наук,
доцент кафедри екології географії та природокористування,
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна

Фахівці з фізичної терапії та ерготерапії потребують різноманітних фізичних вправ для складання реабілітаційних програм, що є ключовим компонентом відновлення рухових і функціональних можливостей пацієнтів після поранень, неврологічних та ортопедичних порушень. У зв'язку з наслідками війни в Україні постають нові виклики у підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів факультетів фізичного виховання [1, с. 15]. Виникає парадокс: найбільш компетентними в побудові тренувань, визначенні кількості та якості фізичних вправ є фахівці з фізичного виховання та спорту закладів вищої освіти (ЗВО). Проте, як правильно визначили державні органи, готувати фахівців з фізичної терапії, ерготерапії (в межах єдиної